

פרק לו ובא השמש

בזאיר

שנת תשמ"ו הביאה בכנפיה קשיים חדשים. בסיכומה של השנה נוכח לדעת שנחל הפסדים רבים ושוב מסתמנת הידרדרות.

באותו זמן הציע לו ידיד בעל קשרים עם אישי מפתח במדינת זאיר האפריקנית להקים משרד מכירות בקינשסה שבזאיר כדי לקנות יהלומים ישירות מן המכרות הקיימים שם לאחר קבלת רישיון ממשלתי בזאיר. (הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו נקראה זאיר בשנים תשל"א-תשנ"ז (1971-1977).

ר' שמואל בזאיר

אפריקה כה מרוחקת וזרה, אך אבינו לא חשש. בגילו המתקרב לשישים קם ונסע לזאיר ושהה שם שבועות אחדים. הוא העביר את זמנו בג'ונגל בתנאים תת-אנושיים ובמחיצת כושים. אוכל לא בא לפיו, כי אם אנס ומים

ששתה ממעיינות. את לילותיו עשה באוהל, כשהוא מנותק מן העולם החיצון ובלי קשר טלפוני עם המשפחה או עם כל אדם אחר.

לאחר שבדק את התנאים, הקים את המשרד.

קשה להאמין כיצד הצליח להתמודד עם תנאים אלו בגילו ובמעמדו, וזאת לאחר

הגיונגל שבו שהה ר' שמואל

שספג מכות כואבות. כמה מפעים היה הרצון שפעם בו.

למרבה הצער ולמרות המאמצים לא נחל הצלחה במקום, והוא נאלץ לסגור את המפעל בזאיר לאחר שנחל הפסדים עצומים.

ברומניה

"כלו כל הקיציין", הרגיש. נסתמו המעיינות ואפסו הסיכויים, אך אז הגיעה הצעה חדשה. ברומניה הסתמנה תנופת התחדשות וצמיחה כלכלית. הממשלה המקומית הייתה מעוניינת בפיתוח ובשכלול הארץ. הוצע לו לפתוח מפעל יהלומים ברומניה בשותפות עם הממשלה.

הוא שש על ההצעה, הן היה אזרח רומני. הוא גם זיהה את הפוטנציאל הגלום ברעיון זה עקב שכר העבודה הנמוך ששולם לפועלים, וכך בעשר אצבעותיו הקים מפעל שהעסיק מאות עובדים(!) למרות היותו כבן שישים.

בעיתונות הרומנית התפרסמה תמונתו בכתבה מרשימה על אודות יוזמתו המבורכת לייסוד ענף היהלומים בארצם.

המפעל היה מוצלח, בעל סטנדרטים גבוהים. אולם גם שם נחל כישלון למרות המאמצים האדירים שהושקעו. הכיוון הברור היה: הצלחה מסחררת, אך למעשה, מסיבות בלתי-צפויות - ההפסדים היו גדולים מאוד.

הכתבה בעיתונות הרומנית

הוא קיבל את הכל באמונה ובידיעה שהקב"ה הוא המנווט את משעולי חייו. פעמים רבות אמר לנו באותן שנים: "היו שנים שבהן נחלתי הצלחה בכל אשר נגעה ידי; עתה באו זמנים אחרים - בכל אשר אני נוגע, הריני נכשל... ה' נתן וה' לקח", סיכם את משנת חייו הבהירה.

מי יודע מה עדיף!?

סיפר בנו הרה"ח ר' חיים משה:

באותן שנים נכנסנו עמו אל מרן הגאון הגדול רבי שמואל הלוי ואזנר. הגאון החל להעתיר עליו ברכות שיחזור למצבו הקודם. לפתע עצר בדבריו ואמר: "מי יודע? ואולי כך עדיף!?" ופסק מלברך - - - והוא פלא!

בתקופה זו ראינו את חוסן אמונתו כשהיה חוזר ואומר: "בורא עולם אוהב אותי, ואם כך צריך להיות, מי אני שאבוא בטענות!?"

בכך הנחיל דרך מוסר מופלאה ואיתנה, שאותה יכול היה להקנות רק על ידי המשברים הללו. הוא לימדנו מהי קבלת יסורים באהבה, ומהן דבקות בתלמידי חכמים, אמונה ואהבת ה'.

הנה ימים באים

היה זה בתקופה שבה עושרו היה רב.

דלת ההזזה בביתו שברחוב רב סעדיה גאון הסבה את תשומת לבנו.

"כאשר בניתם את הבית, לא חשבתם על קיר מפריד בין חדר האורחים לסלון?" תמהנו באוזניו. "מדוע הצבתם ביניהם רק דלת הזזה?"

הוא השיב בפשטות: "כאשר בניתי את הווילה, חשבת על ימי זקנותי. דאגתי שלעת זקנה אוכל לשכב בחדר האורחים ולהתפלל עם המניין שיהיה בסלון..."

נדהמנו. בשיא עושרו ובפסגת הצלחתו, והוא בן ארבעים ואחת שנים בלבד כשבנה את הווילה, חשב על ימים אחרים שיבואו, ודאגות על חיי הרוח מילאו אותו. העסיקה אותו התפילה במניין בימי הזקנה... כבר בצעירותו הכין עצמו לסיים את ימיו בקדושה ובטהרה, ואמנם זכה לכך!

היום הקשה בחייו!

בשנת תשנ"ד נסגר המפעל בשיכון ה', המקום שבו השקיע את לבו ואת נשמתו בגשמיות וברוחניות. עד אז, גם כאשר הפסיד מדי חודש, לא סגר את המפעל.

סיפר הרה"ח ר' בעריש כץ מקריית ויזניץ, מעובדי המפעל:

ר' שמואל עמד ובכה בדמעות בזמן הפיטורין. גם עובדיו עמדו ולבם בוכה על היקר באדם. המעמד הכואב לא נשכח מהם לאורך שנים.

התקופה האחרונה

בשנת תשנ"ו נאלץ לחסל את כל עסקיו, ובכך כבתה תקוותו להצלחה כלכלית. עד אז עדיין פיעמה בו התקווה להתאושש ולחזור למצבו המזהיר, אך כאשר התבדו השאיפות, נשברה רוחו והידרדר גם מצב בריאותו.

בתקופה האחרונה, למרות מצבו הקשה, לא ויתר על ההשתתפות בלילי שבת בשולחנו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר מויזניץ ועל ההשתתפות בשיעורי תורה בקריית ויזניץ.

למרות מצבו הגופני לא התרעם ולא כעס, ונהג בסבלנות יתרה על כל דבר

ודבר. הוא קיבל עליו את הדין בדומייה, כשהוא מכין את עצמו לעלמא דקשוט בקדושה ובטהרה. במשך שמונה שנים הלך מצבו והחמיר.

אבי הקדוש ידאג לו...

ביום שני בצהריים, ב' דראש חודש אלול תשס"ד, איבד את הכרתו כשאנו שוהים לידו בבית החולים.

גיסנו הרה"ג ר' חיים יצחק צוקרמן מיהר להזכירו לפני כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ. לתדהמתנו הרבי לא בירכו, אלא הפטיר: "אבי הקדוש ידאג לו!"

נפלאים הדברים מאוד לאור המסופר בפרק כ"ה, על אין ספור הפעמים שביקש מהרבי ה'אמרי חיים', שישמור לו את טובותיו על החשבון...

והנה הגיעה העת לקבל את החשבון.

כמה שעות לאחר מכן נפרד מעולם שכה היטיב לבריותיו, כשבשמי מרום ממתנים לו רבבות מלאכי מעלה אשר נבראו ממעשיו וצדקותיו להמליץ יושר בעדו.

יום פטירתו - א' באלול, ב' דר"ח, תשס"ד

כמה מעניין הוא, שביום הראשון לחודש הסליחות והרחמים, השיב את נשמתו לבורא עולם.

ביום שבו כל עם ישראל מקבל על עצמו את גמילות החסד זה עם זה, ואת הרחמנות ואהבת ישראל זה לזה, נפרד מהעולם מי שכל כולו שפע רק חסד ורחמים לכל יצירי כפיו של בורא עולם.

זאת ועוד, על פי הספרים הקדושים, לכל חודש יש פסוק מיוחד שבו מרומז שם ה'. בחודש אלול מרומז שם ה' בסופי התיבות של הפסוק: "וצדקה תהיה לנו כ"י". בחודש היחיד שבו נרמזו ענייני צדקה, בראש החודש, חזרה נשמתו לאבינו שבשמים.

רצון יראיו יעשה

מעניין לציין שכל ימיו הקפיד להתענות ביום פטירת אביו ואמו. אפילו בשנים שהתענית הייתה קשה עליו לא ויתר על מנהג זה. למרות זאת ציווה

עלינו לא לצום אחריו לאחר אריכות ימיו ושנותיו. והנה יום פטירתו היה בראש חודש, יום האסור בתענית.

זאת ועוד:

בהזדמנות אמר לנו כי ההספד על המת הוא לטובת נשמתו. הבנו כי כוונתו לבקש שיספידוהו. פטירתו הייתה ביום השני של ראש חודש אלול, ובראש חודש אסור להספיד, אך ההלוויה הייתה במוצאי ראש חודש, המותר בהספד.

הספד

קשה מאוד להספיד כראוי. קשה עוד יותר להספיד אב, ובמיוחד כאשר לא ניתן להקיף את אפס קצהו, אבל למרות זאת לא יכולנו שלא להספידו ליד מיטתו.

כללנו בהספד את אהבתו העצומה לחסד, את יראת ה' שלו, סיפרנו על ביסוס מוסדות ויז'ניץ על ידי קרנות הנושאות פירות, כמו בית החיים ויז'ניץ ומלון ויז'ניץ וכן על דבקותו ברבותיו הקדושים. סיימנו במאמר חז"ל (ברכות ז'): "אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו, וגדל בשם טוב ונפטר בשם טוב מן העולם, ועליו אמר שלמה (קהלת ז') 'טוב שם משמן טוב, ויום המוות מיום היוולדו'".

לאחר מכן הספידו הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן, מרבני לונדון, שאמר כי את ההזמנה הראשונה לחתונה היו המחוננים בויז'ניץ שולחים לר' שמואל דסקל. עוד סיפר, שבאחד הימים ביקשו מהרבי היאמרי חיים שישיפע על כמה חסידים פרנסה בשפע, כדי שבאופן זה יקל המשא והעול מעל מנהלי המוסדות. הגיב הרבי: "זוהי אחריות גדולה להשיפע פרנסה בשפע. ניסיון העושר הוא עצום. אבל אצל ר' שמואל דסקל הצלחתי!"

אחרון המספידים היה הרב צבי פייביש מילר, סמנכ"ל איגוד מוסדות ויז'ניץ, אשר קרא עליו את הפסוק: "ושמואל בקוראי

שמו", ואמר: "שמו של שמואל דסקל אומר הכל..." הוא ציין כי מקומו מאחורי הרבי כל השנים היה סמל לכל התנהגותו כלפי ויז'ניץ בכלל, וכלפי הרבי בפרט - מסירות ללא לאות ועמידה לצד ויז'ניץ והרבי כל השנים. הוא הוסיף, שללא ספק, גם בעולם העליון מקומו סמוך ונראה למקום הרבי האמרי חיים, שכל כך הרבה תרם מהונו בעבור מוסדות ויז'ניץ ובעבור הרבי.

הלווייתו

בהלווייתו, שיצאה בחצות הלילה מבית המדרש הגדול בקריית ויז'ניץ, השתתפו אלפי תושבי בני ברק בכלל, וחסידי ויז'ניץ בפרט, אשר ליוו בהמוניהם את איש החסד, כשבראשם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ.

אף על פי שתלמידי ישיבת ויז'ניץ אינם משתתפים בהלוויות כדי שלא יופרעו מסדרי הלימוד, לגביו השתנתה ההוראה. מאות תלמידי הישיבה השתתפו בה למרות השעה המאוחרת.

מיטתו נישאה על כפיים עד למקום מנוחתו בבית החיים הישן בזיכרון מאיר, ליד קבר אביו, ומול אוהלם של רבותינו הקדושים לבית ויז'ניץ.

למרות שכ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ כבר לא יצא להלוויות מחמת חולשתו, הוא ליווה מבית המדרש הגדול ועד לבית החיים.

גם כ"ק מרן אדמו"ר מבוהוש הורה לכל תלמידי ישיבתו הקדושה להשתתף בהלוויה בשל תרומתו העצומה לחסידות בוהוש כל השנים. האדמו"ר בעצמו הלך בראש המלווים עם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ.

השבעה והקמת המצבה

מאות ואלפים באו לנחם בימי השבעה, ביניהם אדמו"רים, ראשי ישיבה, רבנים, דיינים ואנשים רבים מכל העדות והחוגים. בפי כולם היו סיפורים מופלאים על מעשיו, אשר היו עלומים ברובם.

ההתפעלות מהסיפורים הייתה הסיבה לכתובת ספר זה, כפי שסיפרנו בהקדמה.

ביום הראשון שלאחר ראש השנה, בצום גדליה, הקמנו מצבה על קברו, ובימלון ויז'ניץ, שחלק רב לו בהקמתו, נערכה סעודת מצווה לכבודו, שבה השתתפו מסולתה ושמנה של חסידות ויז'ניץ.

גם במעמד זה הספדנוהו, כשאנו מדגישים, שלמרות היותו בעולם המסחר, נכספה נפשו לקדושה, וכל שאיפותיו לצבור הון היו רק כדי לחלקו לעניים.

יבואו טהורים

סיפר לנו בהתרגשות ר' מרדכי וייס, בונה המצבה שלא הכירו:

ר' שמואל היה לבטח אדם גדול. מעולם לא אירע לי דבר כזה. אני מעסיק שני פועלים המסייעים לי בהקמת המצבות. ביום שהיה עלינו להקים את המצבה על קברו, נבצר מאחד הפועלים להגיע לעבודה. ביקשתי מבני, אברך כולל, שיבוא לעזור לעובד השני.

כאשר העברנו את המצבה למכונית, נשברה רגלו של העובד השני. לאחר שטיפלנו בפועל ודאגנו לעזרה רפואית בעבורו, עמדתי אובד עצות. לא ידעתי מה אעשה כעת! בני נחלץ לעזרה, ובלית-ברירה הזעיק מן הכולל אברך נוסף שיבוא לסייע בהקמת המצבה. האמינו לי, מעולם לא קרה לי שאברכי כולל הקימו מצבה. אבל לר' שמואל בוודאי הייתה זכות גדולה שאברכי כולל יקימו את מצבתו!

חתימה

עולם מופלא נגלה לענינו - של צדקה וחסד, של מידות ואמונה טהורה, של אהבת תורה ויראת ה', של אמונת חכמים והחזקת תורה.

אין תועלת מהקריאה בלבד, אלא מהלימוד ממעשיו.

אנו תפילה כי יעוררו דפים אלו ללכת בעקבותיו ולאחוז בקצות דרכיו, ויהיה בכך עילוי נשמה לאותה דמות שהפכה את הנתינה לזולת לאמנות של ממש.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן.